

PRAKTICKÝ RÁDCE PRO POVOLÁVÁNÍ KAZATELŮ VE FARNÍCH SBORECH ČCE

(PODLE ZNĚNÍ CÍRKEVNÍHO ZŘÍZENÍ A ŘADŮ PLATNÝCH PO 2. ZASEDÁNÍ 33. SYNODU)

1. ÚVOD

Dokument „Praktický rádce pro povolávání kazatelů ve farních sborech ČCE“ vypracoval organizačně právní poradní odbor synodní rady jako reakci na rostoucí počet dotazů po správném postupu při povolávání kazatelů. Obsahuje shrnutí pravidel stanovených řády ČCE pro jednání s budoucím kazatelem, pro jeho volbu a nástup do služby, a některá doporučení pro hledání vhodného kandidáta.

Přílohou jsou vzory dokumentů souvisejících s povoláním kazatele. Tyto dokumenty slouží jako pomoc sborům a kazatelům, avšak nemají závazný charakter a je nutné je upravit podle místních a dohodnutých podmínek.

2. HLEDÁNÍ KAZATELE

Způsob, jak hledat faráře, záleží na rozhodnutí staršovstva sboru. Je možno na vhodném místě zveřejnit inzerát a čekat na nabídky. Má-li staršovstvo zájem o určitého či určité kazatele, je možné zahájit jednání osobním dopisem nebo ještě lépe osobní návštěvou. Telefonát obvykle nebývá přijat jako nejvhodnější první projev zájmu.

Je bezpodmínečně nutné, aby staršovstvo rozhodlo, kdo jeho jménem kazatele osloví a jakou formou to učiní. Jménem staršovstva by v tomto případě nikdy neměl jednat odcházející kazatel.

Projeví-li některý z oslovených kazatelů zájem, zahájí s ním staršovstvo předběžná jednání, ve kterých se kazatel a sbor seznamují a vzájemně si ujasňují své teologické důrazy i praktická očekávání. Je vhodné společně vymezit oblasti, v nichž se obě strany shodují a v nichž naopak bude třeba hledat společnou řeč a porozumění. Cílem je najít kandidáta, který si bude rozumět s většinou členů sboru.

Je třeba, aby staršovstvo poskytlo pro předběžná jednání dostatek času, nespěchalo s nimi a počítalo s možností, že osloví další, vhodnější zájemce a začne jako s kandidátem jednat teprve s tím, s kým se dostatečně poznalo a s kým si v podstatných věcech rozumí.

Doporučení pro seniorátní výbory:

Jakmile se seniorátní výbor dozví, že některý ze sborů seniorátu začíná jednat s kandidátem na místo kazatele, je vhodné, aby v tomto sboru co nejdříve vykonal řádnou vizitaci, při níž si ověří, zda stávající farář nebo administrátor řádně spravuje sbor. Zjistí-li seniorátní výbor nedostatky, uloží stávajícímu faráři nebo administrátorovi, aby zjednal nápravu do doby, než bude sbor předán novému kazateli.

Povolávání kazatelů z jiných církví:

Sbor může povolovat pouze kazatele, který je členem ČCE a má platné osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře nebo jáhna. Pokud kazatel jiné evangelické církve splňuje podmínky, které pro faráře či jáhny stanovuje Řád pro kazatele, a stane-li členem ČCE, může mu synodní rada na jeho žádost v odůvodněném případě vydat osvědčení o způsobilosti k ordinované službě v ČCE. Podmínkou pro službu faráře v ČCE je úspěšné absolvování magisterského studia evangelické teologie a vikariátu. Pokud se synodní rada v odůvodněném případě rozhodne od kazatele z jiné evangelické církve absolvování vikariátu nevyžadovat, bude tento kazatel povinen seznámit se s životem a tradicí ČCE během tří až šestiměsíční praxe v postavení pastoračního pracovníka, kterou nemůže vykonat ve sboru, v němž se později bude ucházet o místo kazatele.

Podrobnější podmínky stanovují Zásady pro postup při vydávání osvědčení k ordinované službě kazatele pro kazatele z jiných církví, které vydala synodní rada.

3. JEDNÁNÍ S KANDIDÁTEM

Postup jednání s kandidátem na uprázdněné místo kazatele i náležitosti obsahu povolací listiny upravují Pravidla pro povolávání kazatelů a kazatelek.

Najde-li sbor vhodného vážného zájemce (případně více zájemců) o kandidaturu na uprázdněné místo kazatele, zahájí s ním (případně s nimi) staršovstvo jednání o obsahu **povolací listiny**. Je třeba věnovat pozornost zejména těmto věcem:

- teologické důrazy sboru a kandidáta
- dosavadní činnost sboru a jeho očekávání
- dosavadní zkušenosti kandidáta a jeho očekávání
- specifika sboru
- skupiny ve sboru a práce s nimi
- bohoslužby včetně liturgického pořadu
- katechetická činnost
- pastore
- správa sboru a administrativní činnost
- činnost staršovstva a jeho spolupráce s kazatelem
- hospodářská situace sboru včetně schopnosti sboru plnit povinnosti vůči Personálnímu fondu
- ekumenické vztahy a spolupráce
- působení sboru v obci a v jiných institucích
- speciální pracovní zájem kazatele
- práce kazatele na seniorátní a celocírkevní úrovni
- další vzdělávání kazatele a jeho podpora ze strany sboru
- volný čas kazatele
- bydlení kazatele a jeho rodiny
- užívání a vybavení sborové kanceláře
- užívání telefonu a internetu
- cestovní náhrady, užívání soukromého nebo sborového auta

Povolací listina (viz příloha 2) je dohoda mezi sborem a kazatelem, která upravuje činnost kazatele ve sboru, výši jeho úvazku, dobu jeho povolání a vzájemná práva a povinnosti kazatele a sboru. Její povinnou přílohou jsou také související **ujednání** o užívání bytu, který poskytuje sbor kazateli, nebo o příspěvku na bydlení, o užívání telefonu a auta pro službu ve sboru a o poskytování cestovních náhrad (viz přílohy 3-7). Je vhodné, aby obsah povolací listiny i souvisejících ujednání byl sjednán podrobně – zamezí se tím případným budoucím sporům.

Shodnou-li se staršovstvo a kandidát na textu povolací listiny a souvisejících ujednání, vyhotoví o tom **zápis** (viz příloha 1), který podepíše kurátor sboru a kandidát. Podepsaný zápis a návrhy povolací listiny a souvisejících dohod připojí staršovstvo jako povinné přílohy k žádosti o pokyn k volbě.

Povolací listinu i související ujednání podepíše zvolený kazatel a představitelé sboru **až po volbě**.

Exkurz: Délka povolání kazatele

Kazatel může být volen na dobu nejvýše 10 let. Kazatel, který dosáhne věku 65 let před uplynutím desetiletého období, může být volen nejvýše do konce roku, v němž dosáhne věku 65 let. Kazatel, který je starší než 65 let, může být volen nejvýše na dobu 3 let.

Při opakované volbě je doba určitá, na niž může být kazatel volen, omezena počtem let jeho služby ve sboru. Doba, na niž je v opakované volbě povoláván, tak nesmí přesáhnout konec kalendářního roku, v němž uplyne 15 let od jeho nepřetržité služby na sboru. Po 15 letech služby smí být volen vždy nejvýše na 3 roky (i opakovaně).

Na kazatelské místo může být kazatel povolán nejdříve ode dne, kdy skončila doba povolání předchozího kazatele.¹

Exkurz: Bydlení kazatele:

Sbor je povinen poskytnout kazateli **na svůj náklad** byt, nedohodne-li se s kazatelem jinak.² Smlouvu o užívání bytu uzavře sbor s kazatelem na dobu určitou, na kterou je kazatel sborem povolán. Smlouva nabude platnosti, jen pokud ji schválí příslušný seniorátní výbor.

Kazatel a sbor se mohou dohodnout na částce, kterou bude kazatel přispívat na náklady spojené s užíváním bytu (energie, otop, vodné, stočné, apod.), nehradí-li sbor tyto náklady sám. Nehradí-li

¹

Usnesením 2. zasedání 33. synodu byla zrušena tzv. ochranná lhůta kazatele pro případ, že opakovaná volba neproběhla, nebo v ní kazatel nebyl zvolen. V tom případě zanikalo povolání kazatele ve sboru až po šesti měsících ode dne, kdy uplynula doba, na niž byl zvolen. Podle nového znění Církevního zřízení končí povolání kazatele ve sboru uplynutím doby, na niž byl ve sboru zvolen.

² Čl. 2 odst. 5 Řádu hospodaření církve, čl. 2 odst. 3 Řádu pro kazatele a oddíl C-1 Pravidel povolávání kazatelů a kazatelek.

sbor tyto náklady sám a nedohodl-li se s kazatelem na příspěvku na náklady spojené s užíváním bytu, přispívá kazatel částkou, která odpovídá 10 % jeho hrubého základního platu.³

Vzhledem k tomu, že sbor je povinen poskytovat kazateli byt bezplatně, je nejvhodnější formou smlouvy **smlouva o užívání kazatelského bytu** (viz příloha 4). Nájemní smlouvu (viz příloha 5) je možno uzavřít pouze v případech, kdy se kazatel a sbor dohodnou z nějakého důvodu na hrazení nájmu. Podstatným rysem nájemní smlouvy je totiž stanovení výše nájemného, jinak je smlouva neplatná (není tedy možno stanovit nájemné ve výši 0 Kč, problematické je také nájemné ve výši 1 Kč).⁴ Částku nájemného a částku úhrady za plnění poskytovaná v souvislosti s užíváním bytu (energie, otop, vodné, stočné apod.) je nutno stanovit samostatně, jinak bude smlouva považována za neplatnou. Obojí je však možno stanovit paušálními částkami.

Neposkytuje-li sbor kazateli byt a bydlí-li kazatel ve vlastním nebo v nájemním bytě, má kazatel nárok na **příspěvek na bydlení**.⁵ Výši příspěvku na bydlení a na náklady spojené s užíváním bytu je vhodné upravit **dohodou o příspěvku na bydlení** (viz příloha 7). Neuzavře-li sbor s kazatelem dohodu o příspěvku na bydlení, hradí kazateli plnou výši nájemného a dále finanční částku, o niž náklady spojené s užíváním kazatelova bytu (energie, vodné, stočné, apod.) převyšují 10 % kazatelova hrubého základního platu.

4. OPAKOVANÁ VOLBA KAZATELE

Koná-li se opakovaná volba kazatele, je jediným kandidátem stávající kazatel. Opakovanou volbu je nutno vykonat v těchto případech:

- a) kazateli končí doba povolání ve sboru (opakovanou volbu je nutno provést nejpozději pět měsíců před uplynutím této doby)
- b) kazatel dosáhne věku 65 let (opakovanou volbu je nutno provést do konce kalendářního roku, v němž kazatel dosáhne věku 65 let)

K opakované volbě nedochází „automaticky“. Je třeba, aby se staršovstvo s kazatelem dohodlo o prodloužení jeho služby ve sboru a podalo žádost o vydání pokynu k volbě, k níž připojí všechny požadované dokumenty.

5. ŽÁDOST O VYDÁNÍ POKYNU K VOLBĚ

Po ukončení jednání s kandidátem požádá staršovstvo prostřednictvím seniorátního výboru synodní radu o vydání pokynu k volbě. **Žádost** musí být podána písemně a musí být podepsána oběma **představiteli sboru**⁶. Její součástí jsou tyto dokumenty:

- a) zápis o ukončení jednání o obsahu povolací listiny podepsaný kurátorem sboru a kandidátem;
- b) návrh povolací listiny (bez podpisů);
- c) návrh ujednání souvisejících s povolací listinou (bez podpisů).

Součástí žádosti o vydání pokynu k opakované volbě kazatele je dosavadní povolací listina a nepodepsaný návrh dodatku, kterým se mění její obsah (tj. doba povolání a případně i další části povolací listiny, na jejichž změně se staršovstvo a kazatel dohodli. Při jednání o opakované volbě se kazatel podepisuje za sebe osobně i za sbor jako jeho představitel.

Seniorátní výbor se k žádosti vyjádří a postoupí ji synodní radě. Žádost o vydání pokynu k volbě je třeba podávat **v dostatečném předstihu**, aby ji seniorátní výbor mohl projednat ve svém zasedání a doručit ji synodní radě nejpozději do uzávěrky pro příjem podkladů pro zasedání synodní rady. Žádosti, které budou doručeny později, projedná synodní rada až na příštím zasedání.

Nemá-li synodní rada námitek, vydá pokyn k volbě. Sbor může vykonat volbu kazatele až poté, co obdržel písemný pokyn k volbě.

Doporučení pro seniorátní výbory:

Pokud má seniorátní výbor výhrady k navržené povolací listině nebo k některému z jejích ujednání, je vhodné, aby dokument se zdůvodněním výhrad nejprve vrátil sboru k novému projednání s kandidátem. Budou-li výhrady seniorátního výboru přetrvávat i po novém projednání, předá seniorátní výbor žádost se zdůvodněním výhrad synodní radě.

³ Oddíl C-1 Pravidel pro povolávání kazatelů a kazatele.

⁴ Smlouva o užívání kazatelského bytu je v podstatě smlouvou o výpůjčce. Rozdíl mezi smlouvou o výpůjčce a smlouvou nájemní spočívá v tom, že výpůjčka je poskytována bezplatně, zatímco nájem je vždy vztahem úplatným.

⁵ Oddíl C-1 Pravidel pro povolávání kazatelů a kazatele.

⁶ Dle CZ § 6 odst. 5 jsou představiteli sboru kazatel (administrátor) a kurátor sboru.

6. VOLBA KAZATELE

Postup při volbě kazatele upravuje § 7 a § 12 odst. 7 CZ, čl. 4 Řádu pro kazatele a čl. 3 odst. 6 a čl. 9 Jednacího a volebního řádu. Volba se koná při sborovém shromáždění, které bylo řádně svoláno podle čl. 6 Jednacího a volebního řádu.

Při svolávání sborového shromáždění (ať ústním nebo písemným) musí být výslovně oznámeno, že se ve shromáždění bude konat volba kazatele. Volbě nemůže předsedat kazatel, který má být volen. Podle okolností jí předsedá stávající farář, administrátor sboru, druhý farář ve sboru, farář určený seniorem nebo delegovaný člen seniorátního výboru. Volbu je možno provést, sejde-li se nadpoloviční většina členů sboru oprávněných k hlasování. Po uplynutí půl hodiny od ohlášeného počátku sborového shromáždění je možno volit za jakéhokoli počtu členů.

Volba kazatele je konána vždy v tajném hlasování.⁷ Nově je umožněno konat volbu kazatele i na dálku.

O konání sborového shromáždění, v němž se konala volba faráře, musí být vyhotoven **protokol**. Vzor protokolu obsahující všechny náležitosti, které vyžaduje Jednací a volební řád, je uveden v příloze 8.

7. PO VOLBĚ KAZATELE

Po volbě zvolený kazatel a oba představitelé sboru⁸ podepíší ve čtyřech stejnopisech povolací listinu a s ní související ujednání.

Staršovstvo sboru požádá prostřednictvím seniorátního výboru synodní radu o **potvrzení volby**. Součástí **žádstí** o potvrzení volby podepsané představiteli sboru je:

- a) protokol o konání sborového shromáždění s volbou kazatele ve dvou vyhotoveních s požadovanými podpisy;
- b) seznam hlasovných členů sboru, v němž jsou vlastnoručně podepsáni členové, kteří se volby zúčastnili;
- c) čtyři stejnopisy povolací listiny a souvisejících ujednání s požadovanými podpisy (Po potvrzení volby bude jeden zaslán zpět sboru, druhý kazateli, třetí seniorátnímu výboru a čtvrtý ponechán synodní radě).

Seniorátní výbor zkontroluje dokumenty o volbě a připojí schvalovací doložku ke smlouvě o užívání kazatelského bytu. Proběhla-li volba v souladu s Církevním zřízením a řády ČCE a jsou-li dokumenty v pořádku, postoupí je synodní radě s doporučením, aby volbu kazatele potvrdila. V opačném případě zajistí ve spolupráci se staršovstvem sboru nápravu.

Synodní rada volbu potvrdí, byla-li vykonána v souladu s Církevním zřízením a řády ČCE. V opačném případě ji prohlásí za neplatnou.

8. NÁSTUP DO SLUŽBY A PŘEDÁNÍ SBORU

Jakmile zvolený kazatel nebo ustanovený administrátor nastoupí do služby ve sboru, oznámí jeden z představitelů sboru e-mailem ÚCK a příslušnému seniorátnímu výboru, od kdy kazatel nebo administrátor ve sboru působí a kdo je spolu s ním druhým představitelem sboru. V oznámení (viz příloha 9) uvede jméno, titul, rodné číslo a adresu bydliště obou představitelů sboru. Zároveň požádá ÚCK, aby sboru zaslala aktualizovaný výpis z rejstříku evidovaných právnických osob, který vede Ministerstvo kultury ČR, a požádá příslušný seniorátní výbor, aby senior provedl předání sboru a instalaci kazatele.⁹ Vzor protokolu o předání sboru je v příloze 10.

9. ZMĚNA POVOLACÍ LISTINY V PRŮBĚHU POVOLÁNÍ KAZATELE

Dohodnou-li se kazatel a staršovstvo na změnách povolací listiny (např. výše úvazku, bydlení kazatele, apod.) zašlou prostřednictvím seniorátního výboru synodní radě čtyři stejnopisy dodatku k povolací listině, v němž budou dohodnuté změny upraveny. Dodatek podepíše kazatel a oba představitelé sboru. Změnou povolací listiny nelze prodlužovat dobu povolání.

Dohodnou-li se kazatel a staršovstvo na změnách smlouvy o užívání kazatelského bytu, zašlou prostřednictvím seniorátního výboru synodní radě čtyři stejnopisy dodatku k této smlouvě, v němž budou dohodnuté změny upraveny. Dodatek podepíše kazatel a oba představitelé sboru.

⁷ Čl. 3 odst. 6 Jednacího a volebního řádu.

⁸ Povolací listinu a další ujednání podepisují tedy jménem sboru kurátor a dosavadní kazatel, případně administrátor sboru. Došlo-li k opakované volbě, podepisuje kazatel sboru změnu povolací listiny dvakrát, tj. jednou jako představitel sboru a jednou jako zvolený kazatel.

⁹ ŘSC čl. 35 odst. 1

10. KDE HLEDAT V ŘÁDECH

Volbu kazatele upravuje:

- a) § 7 a § 12 odst. 6–9 [Církevního zřízení](#)
- b) čl. 4 a 5 [Řádu pro kazatele](#)
- c) čl. 3 odst. 6, čl. 5–10 [Jednacího a volebního řádu](#)
- d) [Pravidla pro povolávání kazatelů a kazatelek](#)

Církevní zřízení i řády jsou dostupné na <http://www.evangelnet.cz/cce/czr/>.

Zásady pro postup při vydávání osvědčení k ordinované službě kazatele pro kazatele z jiných církví jsou dostupné na ...

Přílohy:

1. Vzorový zápis o jednání s kandidátem
2. Vzorová povolací listina
3. Vzorová ujednání související s povolací listinou
4. Vzorová smlouva o užívání kazatelského bytu (sbor poskytuje kazateli byt bezplatně)
5. Vzorová nájemní smlouva (sbor poskytuje kazateli byt za úplatu)
6. Tiskopis evidenčního listu kazatelského bytu
7. Vzorová dohoda o příspěvku na bydlení
8. Formulář protokolu o volbě kazatele
9. Oznámení o změně faráře - kurátora
10. Vzorový protokol o předání a převzetí sboru

Tyto přílohy nemají závaznou povahu a slouží jako pomoc při tvorbě povolací listiny a souvisejících ujednání, při volbě kazatele a při nástupu kazatele do služby.